herpy

LEGUANER

Green Basilisk

Basiliscus plumifrons

Basiliscus plumifrons er en slank, knaldgrøn øgle fra Mellemamerikas regnskove, kendt for at løbe på to ben hen over vandet. Hannen har kamme på hoved, ryg og hale. Arten er dagaktiv, hurtig og sky og kræver et højt, fugtigt og varmt terrarie med vanddel, UVB og levende foder.

Familie: Corytophanidae Udgivet 17. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**45-90 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**7-13 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 120 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Hotspot	**35-40 °C**
Temperatur, nat	**23-26 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vanddel**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, frugt og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**18-24 mdr.**
Kuldstørrelse	**4-19 æg**
Kuld pr. år	**1-5**
Inkubation	**56-70 dage** ved 28-31 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står hverken på CITES-listerne eller i EU's bilag A-D. Ingen basilisker eller andre arter i gruppen står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter.

Om arten

Basiliscus plumifrons er den største af basiliskerne: en slank, trælevende øgle med lange bagben, en meget lang hale og store, gule til orange øjne. Både han og hun er klart grønne med hvide og blå pletter og mørke tegninger langs halsen og ryggen. Hannen har kamme tre steder: en dobbelt hovedkam, en høj rygkam og en halekam. Hunnen har kun en lille hovedkam. Ungerne mangler kammene og er mindre iøjnefaldende i farven.

Hannerne bliver 65-90 cm lange med hale, hunnerne 45-60 cm. Kroppen alene (snude til kloak) er i gennemsnit omkring 25 cm hos store dyr, og halen udgør det meste af længden.

Arten blev beskrevet i 1876 af Edward Drinker Cope. Artsnavnet kommer af latin pluma, fjer, og frons, pande, og hentyder til den lille fjerlignende flig foran den store kam på baghovedet. Slægtsnavnet kommer af græsk basiliskos, lille konge.

Basilisker er berømte for at kunne løbe over vandoverfladen. De løber på bagbenene, støtter sig med halen og danner luftlommer med fødderne, så de ikke synker. Kunsten bruges som flugt, og de kan også svømme og dykke. Dyrene er sky og nervøse og tåler ikke meget håndtering, og vildfangne dyr falder sjældent til. Arten regnes for den sværeste af basiliskerne at holde og er ikke et begynderdyr.

Partenogenese (formering uden han) er beskrevet hos arten, som er en af de få leguanlignende øgler med den evne.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Basiliscus plumifrons lever i det østlige Honduras, i Nicaragua, Costa Rica og det vestlige Panama, først og fremmest på den caribiske side af Mellemamerika. Arten findes også langs stillehavskysten i det sydvestlige Costa Rica. Typelokaliteten er Sipurio i Costa Rica.

> **Oprindelig udbredelse:** Honduras, Nicaragua, Costa Rica og Panama.

LEVESTED

Arten lever i fugtig lavlandsregnskov ved bredden af floder, bække, damme og søer. Den er trælevende og dagaktiv og ses både i grenene over vandet og på sten ved bredden. Skræmmes den, løber den ud over vandet eller dykker. Klimaet er varmt og fugtigt hele året, og dyrets foretrukne kropstemperatur er omkring 32 °C.

Hannerne er territoriale, og en han forsvarer et område, hvor flere hunner lever. Æggene lægges i huller i varmt, fugtigt sand eller jord. Fjenderne er rovfugle, pungrotter, næsebjørne og slanger.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et højt terrarie på mindst 120 × 60 × 120 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre. Højden er vigtig, fordi arten klatrer og soler sig højt oppe. Et par eller en han med to-tre hunner kræver et større terrarie med flere solpladser og skjul.

Indret med solide grene i flere højder, tæt løv af robuste planter som *Epipremnum*, *Dracaena* og *Philodendron* og mange skjul. Bunden skal holde på fugten: kokosfibre eller cypresbark er velegnet. Terrariet skal være tæt nok til at holde fugt, men godt ventileret, og låget skal være sikkert. Dyret er hurtigt og nervøst og kan skade snuden på glasset, hvis det bliver skræmt, så dæk siderne og den nederste del af fronten til, og stil terrariet et roligt sted. Lav en vanddel, så dyret kan svømme (se afsnittet om vand).

Hold kun én han i terrariet. Hanner kæmper, og en underlegen han trives ikke. Hanner kan begynde at slås allerede ved fem måneders alder og skal da skilles.

TEMPERATUR

Luften skal holde 25-30 °C om dagen, og solpladsen skal have en overfladetemperatur på 35-40 °C målt med et infrarødt termometer. Om natten er 23-26 °C passende. Tallene er de samme for de tre almindelige basilisker. Brug en halogenspot over en gren højt oppe og en keramisk varmeemitter på termostat til natten, hvis rummet er koldt, og afskærm alle lamper, så dyret ikke kan brænde sig.

Resten af terrariet skal være køligere, så dyret kan vælge mellem varme og skygge. Mål med digitale termometre ved solpladsen og i den kølige ende. For lav temperatur giver dårlig fordøjelse og svækket immunforsvar, og dyret skal altid kunne komme væk fra varmen.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 60-80 %. Sprøjt terrariet og løvet 1-2 gange dagligt, eller brug et tåge- eller regnanlæg på timer, og mål med et hygrometer. Planter, en fugtig bund og vanddelen holder fugten oppe, og dyrene drikker dråber fra bladene. En lidt tørrere og køligere periode om vinteren, med 45-55 % luftfugtighed, kan bruges før avl.

Ventilationen må ikke ofres for fugten. Står luften stille og våd, vokser skimmel, og dyret får luftvejs- og hudproblemer.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Terrariet skal have en vanddel, der er så stor og dyb, at dyret kan lægge sig i den og svømme. Arten søger ned i vandet, når den bliver skræmt, og kan blive under overfladen i flere minutter. Placér vanddelen under grene, så dyret kan springe i den og nemt komme op igen. Dyret gør afføring i vandet, så det skal filtreres eller skiftes ofte.

LYS OG UVB

Basiliscus plumifrons er dagaktiv og skal have UVB hele dagen for at danne D3 og optage kalk. Arten soler sig i sol og halvskygge ved vandet, og UVB-lampen skal give Ferguson-zone 2, dvs. et UV-indeks på højst omkring 3 på solpladsen og mindre i resten af terrariet. Et T5-rør på 6 % eller en tilsvarende lampe passer som regel, men afstanden afhænger af lampetypen, så følg producentens anvisning og mål gerne. UVB går ikke gennem glas eller plastik, og rørene skiftes efter producentens anvisning.

Lyset tændes 12 timer og slukkes 12 timer året rundt. Supplér med kraftig LED til planterne og dyret. Naturligt sollys i et netbur udendørs om sommeren er en fordel, men dyret skal have skygge og må aldrig stå i direkte sol i et glasterrarie.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Basiliscus plumifrons er mest rovdyr og æder levende, bevægelige byttedyr. Kosten består af insekter: fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, superorme og larver. Mel- og voksorme er fede og gives kun af og til. Voksne dyr kan få en lille fisk eller en optøet nyfødt mus en til to gange om måneden. Bær, mango og papaya kan gives i små mængder til voksne, men giver let tynd mave hos unger, og nogle dyr vil slet ikke have frugt.

Unger fodres dagligt, voksne dagligt eller hver anden dag, med den mængde, dyret æder på ca. 10 minutter. Foderet gives sidst på formiddagen, når dyret har varmet op. Støv foderdyrene med kalk ved næsten hvert måltid og med et vitamintilskud en gang om ugen, og fodr dem godt i 1-3 døgn, før de gives videre. Ungerne har et højt kalkbehov.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er sky, nervøs og hurtig og ikke et dyr til håndtering. Opdrættede dyr, der er købt små, falder bedre til end vildfangne. Et skræmt dyr flygter, løber ind i ruderne og kan komme til skade, så gå stille til og fra terrariet. Hanner er territoriale og aggressive over for andre hanner og må aldrig holdes sammen. Hannen nikker med hovedet både som trussel og som frieri. Hunnerne er grådige ved fodringen og kan udkonkurrere en ung han, så unge hanner bør vokse op for sig selv, før de sættes sammen med hunner.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har tre kamme (hoved, ryg og hale), hunnen kun en lille hovedkam. Kønnet ses, når hannens kamme begynder at vokse. Dyrene er kønsmodne efter 18-24 måneder, men hanner kan begynde at slås allerede ved fem måneder og skal skilles fra da. De første kuld fra en ung hun er ofte helt eller næsten helt ubefrugtede.

PARRING

En han og en eller flere hunner kan holdes sammen i et stort terrarie. Avlen styres af fugtighed, temperatur og dagslængde: en lidt køligere og tørrere periode efterfulgt af højere temperatur og fugt sætter gang i parringen. Hold hunnerne adskilt fra hannen i en periode, før de sættes sammen. Hannen nikker med hovedet og griber hunnen i nakkehuden, og parringen varer omkring 10 minutter. Sæsonen begynder sidst på foråret.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen bliver rundere en til to uger efter parringen og begynder at lede efter et redested i tredje uge. Hun lægger 4-19 æg pr. kuld og op til fire-fem kuld i en sæson; de sidste kuld i sæsonen er ofte ubefrugtede. Giv hende en dyb, fugtig lægekasse med en blanding af tørv, jord og sand. Hun kan begynde at grave længe før æglægningen. Graver hun uden at lægge, eller æder hun ikke, kan det være tegn på æglægningsbesvær.

INKUBATION

Æggene mærkes på toppen og flyttes med samme side opad til en rugemaskine med vermiculit og vand (ca. 1:1 efter vægt), hvor de graves to tredjedele ned. Temperaturen skal være 28-31 °C og fugtigheden høj, især de første fire uger. Æggene skal være fugtige, men ikke våde. Ungerne klækker efter otte til ti uger, og hele kuldet klækker i løbet af en til to dage.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne bliver i rugemaskinen, til blommesækken er optaget, og flyttes derefter til et terrarie, der er indrettet som de voksnes. De fodres dagligt med små fårekyllinger og larver, støvet med kalk og vitaminer. Ungerne har et højt kalkbehov. Flere unger kan gå sammen, mens de er små, men de skal holdes under opsyn, og hanner skal skilles senest ved fem måneders alder.

Sundhed og typiske fejl

Arten er følsom over for stress og fejl i pasningen:

- Metabolisk knoglesygdom ved for lidt UVB, kalk og D3.
- Skader på snuden ved stød mod glasset.
- Luftvejs- og hudproblemer ved dårlig ventilation eller konstant våd luft.
- Tynd mave hos unger, der får frugt.
- Parasitter, især hos vildfangne dyr; nye dyr holdes i karantæne.
- Æglægningsbesvær hos hunner uden en egnet lægeplads.

Vægttab, nedsat appetit, sløvhed og næseflåd kræver en dyrlæge med erfaring i krybdyr.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.